

СТЕНОГРАМА

спільного засідання Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку з Комітетом Європейського Парламенту з правових питань (European Parliament's Committee on Legal Affairs (JURI))

13 лютого 2024 року

ВАСКЕС ЛАЗАРА А. Добрий ранок. Починаємо нашу зустріч. Потім ми перейдемо до нашого порядку денного з українськими колегами у нас з 9 до 10:30 різні мови: і португальська, італійська і, звичайно, будуть також інші мови, і українська мова також.

Сьогодні ми зустрічаємося з Комітетом Верховної Ради з економічного розвитку і потім у нас будуть всі ті ж самі мови, які я назвав до цього, але не буде вже української, потім – португальська, румунська, польська мова та інші. Дякую вам за те, що ви з нами. І я хотів би тепло привітати Комітет з питань економічного розвитку Верховної Ради України, вони з Києва, підключені дистанційно.

Дякуємо, що отримали наше запрошення і що ми продовжуємо нашу співпрацю. Вже пройшло два роки після початку повномасштабної російської агресії в Україні. Як ви знаєте ми далі продовжуємо співпрацю, ми і почали цю співпрацю з 12 квітня 2023 року офіційний захід співпраці між Європейським парламентом та Верховною Радою, з першим міжкомітетським засіданням, яке відкрили президент Роберта Меццола та Голова Верховної Ради України Руслан Стефанчук. Заступник голови Європейського парламенту також один із працівників Лагодинський він поряд зі мною. Існує також меморандум про взаємопорозуміння щодо спільних рамок підтримки парламентської демократії у зв'язку з процесом відновлення України та вступом до ЄС. Вони підписані раніше для кращого розуміння, а також розвитку нашої співпраці в рамках того, як і сьогодні. Коли ми говоримо ...*(Нерозбірливо)* 23-го року Європейська комісія рекомендувала розпочати переговори про вступ України до ЄС. Таким чином ми активно ще раз підкреслили підтримку України і вступ до ЄС. Також це один з конкретних прикладів, коли ми дійсно разом діємо і за різними регламентами та директивами.

Сьогодні ми також зустрічаємося в рамках з різних тем тут штучного інтелекту, а також інших для того, щоб мати більш узгоджені рамки співпраці разом. Зараз я передам слово пану головуючому, пану Наталусі, невпевнений, що правильно називаю ім'я, але

зараз будемо вас слухати, вас пане головуючий, як тільки ви готові, будь ласка, вам надається слово.

НАТАЛУХА Д. *(Виступ англійською мовою)*

ВАСКЕС ЛАЗАРА А. Так, звичайно, можливо, можна передати, так, далі передати слово пані Людмилі Буймістер. Якщо бажаєте, можемо передати.

НАТАЛУХА Д. *(Виступ іноземною мовою)*

КУБІВ С. Шановні колеги, всім доброго дня. Перш за все хочу подякувати за форму нашої співпраці і нашої зустрічі, яку ми сьогодні маємо. Креативна індустрія Європи і України на сьогодні отримала нові виклики в зв'язку зі зміною відносин, які відбулися внаслідок російської агресії або національно-визвольної війни України. Ці зміни змінили фінансові виклики і багато людей, особливо молодого покоління, творчих людей, мають обмежені можливості фінансування і своїх проєктів, і розуміння нових ризиків і нових викликів, які є у стартапах в сфері культури, мистецтва, інноваційних аспектів.

Друге, це важливе питання, є недостатні ресурси і сьогодні ресурси, особливо в нас, в Україні, вони зосереджені на зміну захисту нашої Батьківщини, нашого мирного життя, до якого ми прагнемо. І тут хочу подякувати європейським країнам, світовій демократії за підтримку, те, що ми відчуваємо останні два роки, хоча сама і підтримка, і зміна інноваційності з точки зору налагодження мирного життя повинні бути більш рішучішими і вони повинні носити достатній ресурс для підтримки інфраструктури і креативної індустрії в цілому, коли ми говоримо про промисловість, включаючи, я вдячний за те, що угода з Європейським Союзом підписана про промисловий безвіз отримала теж нові виклики, особливо це відчутно для базових підприємств Центральної і Східної України, де знищена повністю інфраструктура.

Тут слід відзначити позиції авторського права та роль цифри або цифрової трансформації, які виникають на сьогоднішній день в європейському і світовому полі, захисту авторських прав, відшкодування якраз тих аспектів інтелектуального продукту, захищеними правовою базою. І Україна, яка фактично на сьогоднішній день, особливо кроками з 2014 року, максимально проводить роботи євроінтеграційних спільних законодавчих узгоджень, говорить про доступність для українців і для європейських країн, міжнародних ринків, для багатьох креативних професіоналів важливо мати доступ

міжнародних ринків. Але це може бути складним через різні мови, через різне законодавче поле, через позиції неузгодженості або перехідного періоду.

Разом з тим хочу підкреслити, що на сьогоднішній день ситуація по проблемах війни в Україні тягне за собою ці нові виклики, на які ми буквально з дня на день повинні реагувати, вирішувати для максимального забезпечення життя людини. Разом з тим я би сьогодні, дивлячись на виклики в цілому України як європейської країни, за розумінням, за бажанням і за тими кроками законодавчої бази, які ми сьогодні робили, я би підкреслив питання економічних труднощів і формування нової конкуренції, яка тягне за собою багато викликів. Перш за все це і низька заробітна плата, це і формування, направлення фінансових ресурсів і бюджету на галузі, на сьогоднішній день які ставлять під загрозу стійкість креативних індустрій.

Разом з тим я би хотів сказати, що віра нашого українського народу в наш комітет як економічний комітет, який сьогодні формує політику нових викликів, нових ризиків, нових розумінь, дякуючи вам, шановне панство, за це спільне засідання, зможе побудувати чітку програму і конкретний план дій для проведення швидких змін на якість життя людини, захисту прав, демократії, інтелектуальної власності. Дякую.

НАТАЛУХА Д. Дякуємо, Степан Іванович, за ваш виступ.

(Виступ іноземною мовою)

ЯНЧЕНКО Г. Шановні колеги, доброго ранку! Для нас насправді велика честь і досить знакова сьогодні подія те, що ми можемо провести спільне засідання наших двох комітетів. Це свідчить про те, що ми не на словах, а на ділі фактично розпочинаємо, або продовжуємо насправді активні дії в напрямку євроінтеграції.

Цей напрямок разом із напрямком пришвидшення дня перемоги, завершенням війни, напрямком європейської інтеграції є одним із взагалі ключових, двох ключових напрямків для керівництва нашої держави і відповідно для Верховної Ради як головного законодавчого органу.

Президент країни Володимир Зеленський весь минулий рік на особистому контролі тримав питання виконання усіх пунктів, які необхідні були для досягнення спочатку статусу кандидата у члени Європейського Союзу для України, а згодом і для початку переговорів.

І ми надзвичайно вдячні вам, наші європейські колеги, за підтримку, за адвокатування в найкращому сенсі цього слова європейського майбутнього України.

З нашого боку хочу сказати, з боку Верховної Ради і, зокрема, з боку економічного комітету, що для нас так само надзвичайно важливим є гармонізація законодавства України із законодавством Європейського Союзу. І одна із фактично важливих таких норм – це є виконання нормативних... виконання фактично пунктів, передбачених Угодою про асоціацію. І тут у мене є для вас позитивні новини, які свідчать про насправді активність, дієвість Верховної Ради, – це те, що станом на жовтень 2023 року ми імплементували 98 відсотків нормативних актів, передбачених Угодою про асоціацію. І це все попри повномасштабну війну, попри те, що минулого року практично пів року Україна і звичайні громадяни, і так само органи влади, місцевої влади національної страждали від блекаутів і російська агресія всіляко перешкоджала нашій роботі. Ми не зупинялися на нашому шляху до реформування українського законодавства, до гармонізації нормативних актів із, власне, законодавчою рамкою Європейського Союзу.

Одне з великих, скажімо так, досягнень, великих кроків вперед була гармонізація, зокрема, і прийняття інституційної реформи щодо інтелектуальної власності, створення національного ІР офісу і внесення інших важливих законодавчих актів. Саме в галузі інтелектуальної власності наша країна продемонструвала найвищий рівень виконання Угоди про асоціацію з Європейським Союзом, імплементувавши у власне правове поле 98 відсотків передбачених документом нормативних актів.

І насправді цей приклад, власне, далеко не єдиний з того, що роблять профільні комітети Верховної Ради, в тому числі, наприклад, й антикорупційних комітету, який досить часто в Україні імплементує профільні директиви Європейського Союзу навіть до того, як їх імплементували більшість європейських країн.

Тому з цього приводу ще хочу сказати, що, власне, такою є наша робота, наш внесок. Ми хочемо, щоб ви розуміли, яку колосальну роботу пророблює Верховна Рада, усі комітети і народні депутати, тому що для нас є важливим посилати правильні сигнали як нашим європейським колегам, вам, так і українському суспільству. Для українського суспільства підтримка європейських країн і європейських інституцій, і національних інституцій є теж дуже важливим сигналом для того, щоб ми розуміли, що цінності, західні цінності, європейські цінності, за які ми боремося, за які вмирають найкращі представники нашого суспільства на фронті, вони дійсно цінуються, вони і не просто цінуються на словах, а і в конкретних справах.

Тому ми сподіваємося на продовження плідної співпраці, на обміни, на комунікацію і на вашу підтримку, активну підтримку в тому, щоб процес повноцінного членства України в Європейському Союзі не затягнувся на десятиліття чи на роки, а це

рішення могло бути прийнято вже в якомусь певному обзримом будучем, у найближчому майбутньому. Дякую за увагу.

НАТАЛУХА Д. Дякуємо, пані Галино.

(Виступ іноземною мовою)

БУЙМІСТЕР Л. *(Виступ іноземною мовою)*

НАТАЛУХА Д. Дякуємо, пані Людмило.

(Виступ іноземною мовою)

ВАСКЕС ЛАЗАРА А. Дякую за всі ваші виступи. Я думаю, що ми добре вже почали наше обговорення, зараз передам слово пану Вітольду Палу, будь ласка, вам слово.

ВІТОЛЬД ПАЛЬ. Дякуємо дуже, пане голово.

Вступ України потребує діалогу і цей діалог якраз відбувається в дуже активному плані, як сказали вже колеги з України. Але що нам треба зараз зробити, це певні адміністративні бар'єри і перешкоди перейти. Тому що є необхідним, якщо ми хочемо мати добре середовище для інвестицій та торгівлі.

Я юрист і моя спеціалізація, це конституційне право. І тому я говорю з цієї точки зору, нам треба зробити певну фундацію для малих та середніх підприємств, але також для інвесторів, повинна бути певна юридична впевненість, коли ми говоримо про торгівлю. Плюс інвестори повинні довіряти державним інституціям і також верховенству права. Як же цього досягти? Нам треба мати дійсно добру практику і ця найкраща робоча практика буде розроблена завдяки співробітництву з парламентом. Але також, що нам необхідно, що потрібно – це дійсно співробітництво між регіонами та містами. Це хороша нагода для України. Звичайно, ми не можемо сказати, що ми стовідсотково розуміємо все про верховенство права, але це хороша нагода також повчитися.

Певні були вже зроблені кроки. Ми всі розуміємо, що у нас є угоди, є правила по визнанню рішень іноземних судів. І це приводить мене до питання також юридичної впевненості. Що сказав пан Фідак: ми зараз заохочуємо наших партнерів українських, звичайно, використовувати мандат, який прийнятий Європейським парламентом. Цей мандат стосується гармонізації, цифрового інструментарію, який стосується права корпоративного і також, як працюють компанії. Цей інструмент може вам допомогти

зрозуміти, які правила треба буде використовувати у співробітництві між ЄС та компаніями і бізнесами України.

Кампанія боротьби з корупцією, про це вже говорили ми сьогодні, це дуже важливо, тому що це означає безпеку торгівлі. Нам треба боротися з корупцією, це звичайно великий виклик, багато чого ще треба зробити, але в першу чергу нам треба мати прозорість. Коли ми говоримо про адміністративні бар'єри, їх треба, звичайно, зняти, спростити процедуру і це приведе до дійсно боротьби з корупцією. Як ми всі знаємо, корупція може блокувати певні аспекти нашого співробітництва.

І закінчую. Хочу сказати, що ми готові вести цей діалог, ми готові допомагати, де можливо. Як сусід, як поляк, я хочу сказати також, буду говорити українською. Хочу вас запросити у вільний світ. Дякую вам всім.

ВАСКЕС ЛАЗАРА А. Дякую, містер Пал.

Будь ласка, пані КАРЕН МЕЛЬХІОР

КАРЕН МЕЛЬХІОР. Дякую. Я буду говорити англійською. Я з групи Renew віднови і центристських сил парламенту. Я дуже рада, що ми більш контактні зараз працюємо з Верховною Радою, і це показує, що ми бачимо майбутнє України в Європі. Це означає, що Україна інтегрована, вже повинна бути інтегрована у європейські інституції. У мене було кілька стажерів з України в моєму офісі і я всім колегам з Європейського парламенту хочу сказати чи тим, хто працює, в Україні мене чує, хай відправляють стажерів у Європейський парламент, тому що, дійсно, це дає нам як політикам зрозуміти краще Україну і працювати краще на політичному рівні.

Коли ми говоримо про те, що... над чим ми працюємо під час цього мандату, це можливість подивитися на нашу роботу у нас. Ми говоримо про підзвітність бізнесу суспільству, а також корпоративні практики. У нас є зараз директива, яка стала законом, по корпоративних директивах і правилах для компаній, коли ми говоримо про права людини та соціальні стандарти. Точно так же як у нас є звітування фінансове, повинно бути звітування компаній і по інших питаннях. І саме це і покриває директива по корпоративній сталості, а також дью-ділідженс. Гейді Гаутала говорить про цю директиву.

І ще одне питання, про яке ми говорили, - це жінки у радах директорів, де ми поставили мінімальну квоту, це 40 відсотків якраз жінок у радах директорів наших компаній, щоб усе суспільство повністю було представлено в управлінні компанії. Цей

мандат був одним також парламенту дуже важливим для різних законів стосовно технічних і технологічних питань. Це питання по інтелектуальному праву, по копірайт, антитрастове, також директива в цифровій сфері. Чому? Тому що коли у нас є цифрова продукція, звичайно, дуже значний тут ефект у мережах і наші антитрастові монопольні законодавства не відповідали вимогам інтернету і це було дуже важливим питанням. Також оперативна сумісність, акт по оперативній сумісності у нас був дуже важливий, який сказав, що цифрові продукти повинні співпрацювати, працювати разом.

Дуже важливо також буде почути з України, тому що Україна в галузі цифровізації і управління цифровізацією є, йде попереду. В комітеті також працюємо над відкритою адміністрацією ЄС, коли ми говоримо про правила, як працює цифровізація і адміністративне законодавство, і хотіли б обмінятися тут ідеями з Радою.

Що стосується Закону по штучному інтелекту, ми подивилися на правила прозорості, щоб компанії також повчилися цього і працювали разом над тим як алгоритми і дані в інтернеті співпрацюють. І це також є частиною компетенції нашого комітету, тому цікаво також поговорити з вашим комітетом про це в наших майбутніх зустрічах.

Дякую, що ви з нами сьогодні зустрічаєтеся. Я думаю, це початок чудового співробітництва. Дякую.

ВАСКЕС ЛАЗАРА А. Дякую. Будь ласка, пан Лебретон.

ЛЕБРЕТОН ЖІЛЬ. Дякую, пан президент. Я пан Лебретон, я французький член парламентської групи демократії і ідентичності з Франції. Я дуже радий, що я мав змогу з вами поговорити, вас послухати. Багато цікавих речей ви підняли, 98 відсотків, про які ви сказали, те, що ви роботу вже провели – це надзвичайна цифра. Вітаю вас з цією цифрою.

Також мене дуже цікавить, звичайно, питання інтелектуальної власності. Дуже цікаво було послухати, що ви створили офіс інтелектуальної власності і в мене питання є з цього приводу.

Ви плануєте створити спеціальний суд по інтелектуальних правах і також по закону конкуренції, по-моєму, наскільки я зрозуміла. Трошки більше про цей суд, якщо можна, нам можете розповісти. Мене трошки дивує, що є орган, який відповідає за два таких значних напрямки, тому що це дуже різні напрямки. І ви сказали також про необхідність заохочувати бізнес-сектор, бути більш динамічними в суспільстві, це дуже важливо. Я під час своєї роботи як члена парламенту постійно цим займаюся і піклуюся, тому що саме середні і малі підприємства самі є основним ресурсом нашої економіки.

Крім того, ви говорили про дью-ділідженс – це нове питання для нас. І також ви говорили і про питання креативних індустрій в Україні. І тому я хотіла би також почути, що є головними і креативними індустріями в Україні.

І для завершення я хотіла також підняти питання, яке, я думаю, ще не піднімалося. Поговоримо про корупцію. Ви знаєте, що нещодавно суд аудиторський, який зробив звіт, який якраз піднімав гостро проблему корупції в Україні. Я знаю, що ви боретеся з цим. Хотіла послухати про заходи, які ви використовуєте у боротьбі з корупцією. Я сподіваюся, що ви можете також погодитися, що корупція буде однією з головних перешкод по вступу в Європейський Союз для України. Але дуже важливо було з вами про це поговорити. Дякую.

ВАСКЕС ЛАЗАРА А. Дякую. Будь ласка, пані Гаутала.

ГАУТАЛА Г. Дякую.

Мене звати Гейді Гаутала, я член цього комітету, я з Фінляндії.

Я хочу поговорити з вами про якраз питання, яке передали Президенту Зеленському у Києві у п'ятницю разом з робочою групою, яка дивиться на екологічні наслідки цієї жажливої війни. Андрій Єрмак якраз є головою цієї групи разом з віцепрем'єром Швеції. Там є 50 рекомендацій, але багато з цих рекомендацій також стосуються вашого комітету і нашого комітету.

Хочу зупинитися на кількох. Ми порекомендували Президенту, щоб усі компанії, які надають фінансування для України і оргструктури, які надають фінансування, повинні, звичайно, включати елементи сталого розвитку і стандарти сталого розвитку. Мої колеги вже про це говорили.

Ще одна рекомендація. Ми пропонуємо щоб Україна забезпечила міжнародні принципи бізнес-поведінки. Всі вони повинні включатися у планування по відродженню.

Я дуже рада була побачити, що пані Свириденко – міністр економіки – віце-прем'єр організувала конференцію з участі з боку Європейського Союзу, а також Програми розвитку ООН і ці рекомендації вже виконуються. Саме тому я впевнена, що також є надзвичайні зусилля, які вже прикладаються до цього в Україні, тобто що відбудова буде сталою і поняття: відбудуємо краще – build back better, як воно втілюється у програмування і панування. Ми готові підтримувати ці зусилля.

І нарешті хотіла ще два питання задати, якщо можна. Ми вже почули, що майже все законодавство з Угоди про асоціацію вже було опрацьовано. Але питання є по моніторингу і також виконанню цього законодавства. Може, хтось з вас роз'яснить як ваш

комітет Верховної Ради в цьому аспекті залучений. І останнє питання. Я також побачила сама, що стільки є міжнародних партнерів, які підтримують вашу роботу. І як ви бачите координацію підтримки? Як проводиться координація міжнародної підтримки в роботі, яку ви виконуєте? Дякую дуже.

ВАСКЕС ЛАЗАРА А. Дуже дякуємо, пані Гаутала. Ібан Гарція дель Бланко останнім виступить.

БЛАНКО. Дуже дякую. Мене звати, моє прізвище Бланко, я координую групу соціал-демократії в Європейському парламенті. Перш за все хочу вас підтримати, сказати кілька слів підтримки, солідарності і привітати вас на цьому обміні думками і на цьому комітеті юридичних питань, в Європейському парламенті.

Ви говорили на самому початку про питання, яке для мене є дуже важливим – це захист і підтримка прав інтелектуальної власності, і захист креативності, оригінальності. В Європі це частина нашого... це хребет практично того, що ми робимо, щоб такий контент був захищений і ми також думаємо про майбутнє. Для нас конкурентоздатність в Європі підтримується підтримкою, захистом прав інтелектуальної власності артистів, письменників і таке інше через *acquis* Європейського Союзу. У нас є дизайни, торговельні марки, патенти і вони визнаються як фундаментальні права в нашому уставі. І також є компанії в Європейському Союзі, які вкладаються дуже серйозно в дослідження і, звісно, вони хочуть щось отримати від таких досліджень і це дає їм можливість не лише створювати додаткові робочі місця, гарні умови, і це також мотивує їх працювати далі в таких конкретних галузях як охорона здоров'я, технологія, конективність, інфраструктура тощо. Так само добробут артистів, письменників, митців залежить від захисту власності на їхню креативність. І сталість таких прав залежить від ефективного виконання, особливо на національному рівні і залежить також від координації на європейському рівні. І саме тому в останньому мандаті Європейський парламент підкреслював важливість інструментів таких заходів, які були представлені Європейською комісією в Плані дій.

Зараз посилюється наша співпраця з вами і тому дуже важливо гарантувати, щоби існуючі права захисту інтелектуальної власності були в повній мірі визнані в Україні, і навпаки, для того, щоб гарантувати конкурентне поле для гри. І ми приділяємо цьому особливу увагу в нашому законодавстві і в наших процедурах і це стосується не лише механізмів компенсації. У нас є договір про вільну торгівлю і це один із важливих аспектів для подальшого нашого розвитку наших стосунків. І це передумова для вступу в

Європейський Союз, це стаття 49 Лісабонської угоди і також Копенгагенської угоди, копенгагенських вимог.

ВАСКЕС ЛАЗАРА А. Дуже дякую пані та панове. Бачу, що вже багато питань було поставлено і передаю слово в Київ.

НАТАЛУХА Д. *(Виступ іноземною мовою)*

МОВЧАН О. *(Виступ іноземною мовою)*

НАТАЛУХА Д. *(Виступ іноземною мовою)*

ЯНЧЕНКО Г. Шановні колеги, для нас надзвичайно важливо, щоб Україна, приєднавшись до Європейського Союзу, була не молодшим братом і не прохачем, а рівноправним партнером. І ми робимо все від нас залежне, щоб ми як країна, Україна не лише брала від Європейського Союзу найкращі практики або допомогу, але й віддавала щось взамін. І на нашу точку зору, ми можемо посилити, нам є чим посилити європейську родину. І це не лише одна з найбільш досвідчених і обороноздатних армій не лише Європи, а й всього світу, а й так само достатньо ефективно та гнучке урядування.

Ви, колеги, вже згадували про досягнення України в галузі цифровізації, а також запитували нас про те, що робиться у сфері зменшення корупційних ризиків. Так ось, хочу вам сказати, що якраз цифровізація є дійсно однією з найбільш успішних і глибоких реформ, які були здійснені в Україні за останні 4 роки, і це був якраз один із найважливіших напрямків у боротьбі з корупцією. В цьому плані ми позичили досвід ваш європейський, зокрема, наших естонських колег.

Один з президентів Естонії переміг вибори із гаслом: ваш комп'ютер ніколи не попросить у вас хабаря. Ми надихнулися цією тезою і, власне, цифровізація стала нашою другою релігією в Україні, і вона допомогла не лише суттєво зменшити корупцію, а й так само зробити державу більш ефективною у взаємодії громадян. А також пройти як виклики пандемії, коли ми могли виплачувати допомогу, наприклад, для наших громадян онлайн, або надавати довідки про щеплення так само онлайн. Громадяни України могли просто генерувати їх зі своїх телефонів, що суттєво покращило, збільшило ефективність і якість цих комунікацій. Я впевнена, що цим досвідом ми зможемо поділитися із європейськими країнами, європейським країнам теж буде що перейняти. Власне саме

цифровізація є одним із засобів зменшення адміністративного бар'єру, про який ви також згадували.

Якщо говорите про те, що робиться власне в питанні дотримання Угоди про асоціацію і моніторинг виконання як Угоди про асоціацію так і євроінтеграцію, здається, про це згадував колега Лебретон і Гаутала. То власне хочемо сказати, що після Революції Гідності український парламент вписав євроінтеграцію, євроатлантичну інтеграцію у свою Конституцію, тобто це є частина нашої Конституції – найвищого нашого закону.

Більше того, процедурами Верховної Ради передбачено, що будь-який законопроект, який розробляється будь-яким народним депутатам або комітетом, обов'язково повинен проходити експертизу щонайменше трьох комітетів, це бюджетний, антикорупційний і, наголошую, Комітет з питань європейської інтеграції. Тобто у нас є створений спеціальний комітет, одна з основних задач якого перевіряти чи відповідають нові законодавчі акти і зміни європейським нормам.

Так само у 2019 році була створена посада Віце-прем'єр-міністра з питань європейської інтеграції, можливо, багато хто з вас знає цього нашого міністра, яка теж докладає багато зусиль і для ведення переговорів, і власне для європейської інтеграції. Коротко це все. І сподіваємося, що ця наша прекрасна традиція спілкуватися, взаємодіяти буде продовжуватися і онлайн, і офлайн. Дякую.

НАТАЛУХА Д. Дякую. Дякую, Галина. *(Виступ іноземною мовою)*

ВАСКЕС ЛАЗАРА А. Дякую.

Я так розумію, що пан Лагодинський хоче виступити.

ЛАГОДИНСЬКИЙ С. Я дуже дякую всім, мені дуже приємно бачити вас, колеги. Вітаю вас у Брюсселі, вам дякую за дійсно історичний момент, за цю спільну сесію і також за підтримку, яку ця співпраця отримує від вас. І тому це не просто вулиці з одностороннім рухом, на цій вулиці двосторонній рух і обидві сторони зацікавлені в дискусії, і тому я сподіваюсь, що ця співпраця продовжуватися. Ми вже мали з вами плідні зустрічі з вами, і ми також хотіли вас побачити в цьому залі, і відвідати вас у майбутньому, в складі цього комітету, коли це буде можливо, і коли це буде простіше.

Ми щойно проголосували за Закон про штучний інтелект і ваші колеги зараз говорили про цифровий вимір нашої співпраці. Щойно у нас на комітеті обговорювали цей перший закон про ШІ і тому я зайшов пізніше, і про це нам треба також говорити, як питання цивільного права, корпоративного права, як вони вписуються в питання

цифровізації, і як в це вписувати також питання "зеленої" економіки. Також є цифрове право, це не просте питання, але цей парламент працює і над цим, і тепер нам треба обговорювати його з урядами країн. Але ці питання, ми не вирішимо самотужки. Ці питання і проблеми, які стоять над будь-якими його політичними проблемами і питаннями, які також для нас важливі, це питання, які не визнають кордонів. І, звісно, країна буде одним з наших найбільших партнерів і членів, і тому ми зараз мусимо докладати наші зусилля законодавчі одразу, зараз, щоб не довелося робити це пізніше. І тому такі зустрічі є дуже важливими. Можливо, хтось... Якщо головуючий мені дозволить, я озвучу пропозицію. Ми могли би з вами пропрацювати перелік законопроектів на наступний мандат парламентський, от як ми працюємо зараз з ІІІ в цивільному праві. Можливо, з вашого боку є вже перелік, план запланованого законодавства законопроектів, де ми могли би разом детально подивитись, як ми можемо, над чим ми можемо співпрацювати, не на макрорівні, а більш на детальному рівні конкретних проектів? Якщо можна таку пропозицію озвучити, якщо мені люб'язно дозволите, я би запропонував це. І я сподіваюсь, звісно, що головуючий буде вирішувати, але, мені здається, що це доречна пропозиція. Можливо, я когось з вас побачу на мюнхенській конференції з питань безпеки. І Слава Україні!

ВАСКЕС ЛАЗАРА А. Дякуємо пану Лагодінському.

Пан Наталуха, чи ви хочете сказати кілька слів?

НАТАЛУХА Д. *(Виступ іноземною мовою)*

ВАСКЕС ЛАЗАРА А. Дуже дякую, пан Наталуха. Також дякую колегам з України.

Я думаю, що ми задали тон нашій наступній роботі. Я також, дійсно, вважаю, що пропозиція пана Лагодінського доречна, можливо, секретаріати наші врахують складну ситуацію і, незважаючи на цю складну ситуацію, ми можемо пунктом першим обговорити це питання на наступній нашій зустрічі. Я вам бажаю всього найкращого на наступні місяці. Ви маєте нашу повну абсолютно підтримку цього комітету і Європейського парламенту. Дуже...

НАТАЛУХА Д. *(Виступ іноземною мовою)*

Тема: «Обговорення питання створення сталого, справедливого та конкурентного робочого середовища для компаній, асоціацій та креативних індустрій, включаючи аспекти корпоративного права та комплексної перевірки корпоративної стійкості.» Це

щодо теми порядку денного спільного засідання Комітету Європейського Парламенту з правових питань та Комітету з питань економічного розвитку Верховної Ради України.

Прошу голосувати за цю тему порядку денного. Хто – за? Проти? Утрималися? Один. Дякую, колеги. Рішення прийнято.

Дякую ще раз всім. У мене так само є питання, як і у вас, чому саме цей комітет, чому саме ця тема, але, але...

ШЕВЧЕНКО. А можна щось сказати...

НАТАЛУХА Д. У нас, колеги, через те, що у нас дуже багато, як це називається, предметів відання, ми пересікаємося десь із шістьма комітетами Європейського парламенту. І реально десь з шістьма вони оці товарищи із Legal Affairs просто насправді виявились найбільш адекватними з точки зору секретаріату, в процесі організації спільної наради. Чому? Тому що у нас секретаріат шановний і помічники займались паралельно дискусією з іншими комітетами, які більш дотичні, типу у них там є промисловість, ми з ними навіть дату не змогли погодити. Тобто постійно це переносилося, постійно це відбувались якісь там, їх це не влаштовувало, то не влаштовувало, там знову якісь перетрубації. Оці товариші з Legal Affairs – це були єдині, які сказали, все, робимо, призначаємо дату, зустрічаємося...

БУЙМІСТЕР Л. ... Закон про штучний інтелект, я розумію, чому вони перші.

МОВЧАН О. Не все ж стосується ... *(Не чути)*

НАТАЛУХА Д. Тобто їхній порядок денний може звучати трошки фантастично для нас, тому що ми існуємо трошки в іншому вимірі і в реальності, у нас проблематика зовсім інша, а не штучний інтелект.

(Загальна дискусія)

ШЕВЧЕНКО Є. Дмитро Андрійович, я з вами категорично не погоджуюсь, саме правовий комітет Європейського Союзу допоможе спілкуванню з ними вирішити нагальні питання, які в Україні дійсно є.

Я розумію, що люди, які сидять в Брюсселі в рожевих окулярах взагалі не розуміють, що твориться в Україні через те, що у нас вибірковість депутатів, які їздять до Європи і це ваша заслуга, ті хто їздить туди постійно. Ви ж туди опозицію справжню не

пускаєте, бо у нас пан Стефанчук він список хто їде, хто не їде і це правда. Це перше питання.

Друге. Саме вони і там був з Польщі депутат, хто там прізвище, який сказав, а як ви контролюєте впровадження законопроектів, які ми дали вам, як домашнє завдання. Хай приїдуть до нас, посадять наглядову раду в Генпрокуратуру, міністру Клименку і таке інше, не на державні підприємства, а саме туди посадять наглядову раду і хай вони дзвонять їм і кажуть, як воно там все у нас впроваджується. А ще хай приїдуть хто-небудь, я їх повезу до директорів підприємств, хай вони тиждень-два, місяць поживуть, побачать, як воно у нас тут працює все це. Я розумію, що для них важливо це захист креативної індустрії, тобто власності якоїсь там їх співаків, бо наші (*Нерозбірливо*) Я розумію. Але коли вони нас до себе приймуть, у них буде жах від того, з чим вони стикнуться насправді. І те, що ми робимо, це королівство кривих дзеркал, вони не знають, що у нас твориться. І це я відчуваю через це спілкування, але там є люди, які адекватні. Оцей юрист по конституційному праву він сказав: корупція. А ми навіть не можемо пояснити, де у нас корупція. У нас корупцію возглавляють ті, хто з нею борються. У нас корупція вже на чиновниках, не на цих бідних заступниках міністрів, у нас корупція в тих, хто її очолює. Що у нас з цим, з Мазепою цим? Де він зараз? Скільки там мільйонів заплатив? Це що не корупція?

Вибаchte, будь ласка, я казав вам три-чотири роки тому, коли ми приватизували ці спиртзаводи, давайте в пакеті продавати ліцензії разом з ними. Мої люди, які ходили до мене, питали, просили, вони отримали ліцензію. Вони отримали її без мене. 200 тисяч доларів стоила вона їм. І хай мені тут Гетманцев не розкажує. Гетманцева пошліть туди і саме правовий комітет – це саме він, ніякий тобi комітет інший в Європарламенті не допоможе з цим поборотися, бо це їх відання. Просто їм треба казати правду, що є, щоб вони рожеві окуляри свої зняли, бо еліксир правди вилікує всіх.

Нас ніколи не приймуть в Європейський Союз. Я хочу... перший хочу, ви мене тут називали совком, я перший хочу, бо я єдиний, хто знає, що таке свобода, бо я ще пожив тоді, коли свобода була, її зараз нема, принаймні підприємницької, економічної свободи в нашій країні нема. Де в живете, в якомусь сюрреалізмі?

Дмитре Андрійовичу, за цей комітет треба хвататися і триматись його, а не всіх паралельних.

НАТАЛУХА Д. Євгеній... Я забув ваше прізвище, така запальна промова. Євгенію Володимировичу, дякую. Дякую, дякую за... Насправді тоді виходить, що ми все правильно зробили, що в нас юридичний комітет...

БУЙМІСТЕР Л. Да, дуже правильно.

ШЕВЧЕНКО Є. Тільки які питання, поверхові...*(Не чути)*

НАТАЛУХА Д. Давайте... Ви ж, коли знайомитесь з дівчиною, ви ж не одразу її запрошуєте під вінець, ви ж знайомитесь... Ми ж так само.

ШЕВЧЕНКО Є. *(Не чути)*

НАТАЛУХА Д. Все може бути. Так, це правда. У нас... Дякую.

ШЕВЧЕНКО Є. *(Не чути)*

НАТАЛУХА Д. Друзі, давайте попрацюємо тоді над...

ШЕВЧЕНКО Є. *(Не чути)*

НАТАЛУХА Д. Добре. Дякую дуже, Євгеній Володимирович.

Попрацюємо над тим, щоб, можливо, в квітні вони приїхали, бо йшли розмови про те, що в квітні у них буде візит і ми на квітень, до речі, підготуємо якийсь їм парк розваг у вигляді спілкування з реальними директорами підприємств, які їм розкажуть про проблеми.

_____. *(Не чути)*

НАТАЛУХА Д. Давайте вже Маріковський.

МАРІКОВСЬКИЙ О. По-перше, дуже дякую за такий проведений спільний захід, він для нас надзвичайно важливий через те, що євроінтеграція – це фокус нашої державної політики. І такий перший захід, він, здається, що ми отримали можливість проаналізувати навіть наші помилки в підготовці заходу, бо мені здається, що не всі могли підготуватися до нього належно, але до наступного заходу мені здається, що якщо ми побудуємо або план, або якусь робочу спільну групу підготовки, тобто, щоб люди, наші члени комітету, в тому числі мене, щоб ми підготувалися до більш конкретного питання і до конкретних

обговорень, щоб у квітні, коли ми прийшли, ми дуже чітко комунікували не абстракції, а дуже чіткі... От пан Шевченко також каже про певні чіткі речі, які нам треба, з ними комунікувати. Щоб ми так підготувалися, щоб була якісно представлена Верховна Рада і щоб вони побачили, що вони інтегрують не тільки тих, кого шкода, а тих, кого хотілося би інтегрувати в Європейський Союз. Ну, тобто позиціонування, коли нам говорять з екрану, що у вас корупція, то мені здається, що це говорять про абстракцію такого медійного висвітлення. Умовно що таке корупція? Вона має предмет якийсь там – кількість вироків, кількість злочинів, ну, тобто якісь конкретні цифри, якщо говорити або рейтинг корупції країн і все інше. В таких вимірах – окей, можна цю історію приймати. Але в абстракції це точно треба збивати і казати: слухайте, ну, про що, ну, про яку корупцію ми говоримо, конкретно давайте і що ми не робимо по корупції? І я впевнений, що ми не найкорупційніша європейська держава, якщо відверто. Тому, якщо можна, просто перша теза моя по підготовці, що можна уже там план підготовки до цього заходу уже і залучити членів комітету до підготовки.

Друге. В побудові своїх сильних позицій, щоб ми розуміли де... ну, SWOT- аналіз наших слабких сторін, сильних сторін, щоб ми розуміли що комунікувати взагалі. Тому що це для нас нова сфера, новий рівень комунікації і, в принципі, ми маємо перейти на цей етап для того, щоб вирости над собою. Дякую.

НАТАЛУХА Д. Дякую дуже.

От, до речі, те, що Олександр Валерійович каже... Богдан Вікторович, одну секундочку. Дивіться, колеги, у нас заплановано очікувано на 20-21 березня, просто поставте собі, будь ласка, в календарі, ми ще точно будемо повідомляти заздалегідь, але от там за місяць вам кажу, нараду таку саму – спільне засідання з Комітетом Європейського Парламенту з питань міжнародної торгівлі. Значить, це буде серйозна штука, тому що там будуть підійматися якраз питання і бар'єрів тарифних, нетарифних, і питання там наших інтересів і інтересів різних країн, і регіонів цих країн в процесі євроінтеграції. Звісно, що підніметься і питання з Польщею, звісно, що підніметься питання з Угорщиною. Тому це буде такий достатньо, ну, напевно, насичений комітет, 20-21 березня, от десь в тих числах. Ми зараз фіналізуємо цю дату з секретаріатом.

Да, я би запропонував, щоби ми просто десь на початку березня провели між собою комітетом неформальну зустріч, узгодили сценарій цього комітету, хто від нас що говорить. В чаті ми не можемо, інакше...

НАТАЛУХА Д. Все зробимо, все зробимо.

І, колеги, загальне побажання, це стане все більше і більше частиною нашої реальності, спілкування з цими комітетами. Але ми вже звідси нікуди не дінемося, просто треба звикати ще й до такого формату роботи.

Буймістер, потім Лічман, будь ласка.

БУЙМІСТЕР Л. Колеги, за результатами цього засідання є пропозиція на якомусь найближчому засіданні комітету, щоб ми не залишали пропозицію європейських колег як би такою в повітрі. Підготувати все ж таки і затвердити перелік цих наших... на основі тих списків, що ми для уряду погоджували, законодавчих ініціатив, те, що зараз на сесію у нас проголосовано. Але якось подивитися більш критично з розумінням того, що далеко не все ми все одно розглянемо і сфокусуватися на кількох темах, які ми дійсно з ними хочемо пропрацювати, там антимонопольна реформа в будь-якому.

По штучному інтелекту, колеги, ми зараз просто так насправді до цього відносимося, тому що не дарма зараз пріоритет у Єврокомісії штучний інтелект і нас це стосується безпосередньо. Тому що на фронті якраз використання безпілотних технологій, воно дуже сильно зав'язано на використання штучного інтелекту. І сьогодні вже всі фахівці з оборонного сектору говорять про те, що ш штучний інтелект – це майбутня найбільша загроза, можливо, навіть більша за ядерну зброю. Тому ведення якісного регулювання зараз цих технологій, воно є ключовим. Тобто список на найближчому засіданні.

А друга пропозиція, все ж таки підготувати їм відповіді на питання в письмовій формі. Я все виписала, я запропоную там відповідь, щоб ми їм просто трішки контексту дали, хто у нас, яка інституція і чим займається, бо у них в цьому нерозуміння полягає системне, і далі вже будемо говорити більш конкретно з ними. І з поваги теж до колег, дамо їх відповіді на всі їхні питання, а не тільки по корупції. Бо ми самі палимося, ми тільки про корупцію відповідаємо.

НАТАЛУХА Д. Вони, чесно кажучи...

БУЙМІСТЕР Л.А. Вони так це і формулюють, правда, що це найбільший bottleneck і все.

ШЕВЧЕНКО. Воно так як сказав слово "корупція", то значить воно тотожне з Україною.

БУЙМІСТЕР Л. Так працює вороже іпсо. Вчиться.

НАТАЛУХА Д. Це не випадково, давайте чесно. Це системна робота прив'язування нас до цього слова. Тому наша задача...

ШЕВЧЕНКО. По-перше, це такий міф, а, по-друге, там було питання, конкретне питання: як забезпечити юридичну впевненість. Ви мені скажіть... *(Не чути)*

БУЙМІСТЕР Л. Я кожного разу, коли ми розглядаємо законопроекти на нашому комітеті, колеги не дадуть збрехати, говорю про те, що принцип правової визначеності головне.

_____. *(Не чути)*

БУЙМІСТЕР Л. Дивись, юридична впевненість, правова визначеність – це...

НАТАЛУХА Д. Колеги, давайте не обтяжувати, будь ласка, юридичними дискусіями.

Давайте Ганна Василівна, будь ласка.

ЛІЧМАН Г. До речі, колеги, мені дуже сподобалось як відповіла пані Галина з приводу корупції, мені здається, дуже коректно. Я б так коректно не відповідала, чесно. Тому аплодисменти Галі, дуже якісна така була аргументація.

Я хочу сказати про інше. Знаєте, я зараз скажу, напевно, непопулярні речі, але ми заглибились з моїми помічниками і колегами в аналіз певних європейських регуляторних директив. Я вам хочу сказати, що зараз ми як... вибачте, всі свої, можу казати так по простому, як піонери: так, давайте все виконувати. Це дуже добре. Я розумію, це наш трек і іншого немає, бо ми маємо це виконати, щоб доєднатися до європейських, скажімо, можливостей, так коректно скажу. Але зараз хочу вам сказати, що не всі ті європейські директиви і настанови, які ми з вами тут під козирок виконувати збираємося, вони будуть корисні для української економіки і для України загалом. Тому, мені здається, це складний трек і не знаю, чи ми можемо його виконати. Ми маємо аналізувати як це діє в Європі і все ж таки хоча б частково, але аргументувати про адаптацію цих директив таким чином, щоб зменшити. Я розумію, що взагалі ми не можемо цього не робити, але хоча б

зменшити негативний вплив на українську економіку. Це дійсно так. Чи доречно, чи коректно зараз підіймати ці питання, але вони є. Дякую.

НАТАЛУХА Д. Дякую, Ганна Василівна.

У нас перед цим засіданням з Єврокомітетом з питань міжнародної торгівлі має обов'язково бути спільна нарада з Мінекономіки, з Качкою, тому що те, що ви кажете, воно надзвичайно важливо. Треба зрозуміти, хто від уряду у нас входить в переговорну групу з ЄС щодо процесу інтеграції, і зрозуміти, на чому вони роблять акценти щодо виключень для України. Тому що всі країни, які до цього перед нами інтегрувалися, я особисто спілкувався з румунами, румуни кажуть, що це був просто, це було пекло, у них уряди звільнялися кожні шість місяців. Щось прийняли – звільнили, прийняли – звільнили, тому що приймали все настільки непопулярне для Румунії, але потрібне для євроінтеграції, що просто не витримував жоден рейтинг. Але вони для себе виторгували достатньо непогані умови в певних галузях, тобто це була принципова позиція і уряд Румунії послідовно, кожен новий уряд, але стояв на одних і тих самих галузях, тому що була консолідована підтримка зі сторони цих галузей і зі сторони бізнесу.

Я поки не розумію, хто у нас є представниками переговорної групи від України, окрім Стефанішиної, звісно, але, напевно, це має бути ширший склад людей, які розуміють секторально, що ми захищаємо і на чому ми робимо акценти. Але нам перед цим комітетом потрібно буде зі своєї сторони таку роботу провести, щоб уже почати їм закидувати, що це для нас пріоритет, це для нас важливо, це для нас теж важливо. Тому буде ще одна така комітетська нарада з Мінекономіки і, напевно, з офісом Стефанішиної перед тим, як ми проведемо цей комітет з європейцями.

БУЙМІСТЕР Л. Пане голово, а давайте запросимо Міністерство аграрної політики, тому що насправді те...

МОВЧАН. Доповідь Міністерства економіки і Міністерства АПК.

БУЙМІСТЕР Л. Да, агрополітики, тому що те, на чому ми будемо найдовше і найскладніше вести перемовини з європейцями, – це аграрний сектор. І тут, якщо ми пройдемо "аграрку", то все інше ми в принципі пройдемо нормально.

НАТАЛУХА Д. Ми кордон з Польщею не може пройти, а ми тут "аграрку".

БУЙМІСТЕР Л. Ну, по кордону, це окрема історія, додати ще інтегрованого кордону 4 тисячі кілометрів невідомо де. Але по економічному треку, насправді у нас найбільше питання буде аграрний сектор. Тому я би їх відразу залучала до цієї розмови і обов'язково від міністерства позицію взяти, що вони вкунікують в своїх міжнародних... Вони ж займаються теж, у них є свій міжнародний трек. От, і Мінекономіки тоді, бо без аграріїв ми ніяк тут.

ШЕВЧЕНКО. Це ж треба ... *(Не чути)*

БУЙМІСТЕР Л. Ні-ні, я зараз не кажу зовсім про блокування кордону. Дивіться це у нас зараз проблемка вилізла от така от манюсінька насправді, порівняно з тим пластом перекроювання усієї системи аграрних субсидій Євросоюзу. Давайте відверто, те, що ми зараз маємо – це відголосок, така тінь, а буде складніше.

ШЕВЧЕНКО. Я взагалі вважаю, що через аграрний сектор нас приймуть...*(Не чути)*

БУЙМІСТЕР Л. А тому треба працювати над тим...

НАТАЛУХА Д. Друзі, давайте це не предмет дискусії. Давайте, Степан Іванович.

БУЙМІСТЕР Л. Європесиміст. Добре. А я оптиміст.

НАТАЛУХА Д. І будемо підводити ризику.

КУБІВ С. Шановний пане голово, шановні колеги.

Перше, хочу сказати, що така форма є класна. Так, але до такої форми треба готуватися нам досить серйозно. Так, ясно, що не розуміючи або розуміючи, що комітет, який є в наших партнерах чітко дав перший меседж, Конституція – це Біблія. І, друге, вони дали, що конституційне право свобод людини і вільної торгівлі, вільної співпраці – це те від чого не можна відходити в принципі як філософії.

Друге, що вони сказали, що процедури державних органів влади і співпраці шляху до Євросоюзу повинні крім паперових носити конкретні справи, технології, які ми маємо. І тут я би сказав, що є над чим працювати, є над чим думати.

Мені здається, що по тій ситуації треба зробити спільний протокол. Вони дали нам більше 11 запитань, ми відповіли тільки на 2, і коли ми на другий раз будемо починати, пане Дмитре, треба, щоб ці питання, які були дані, у вашій вступній промові буквально по три тези по кожному питанню дати відповідь. Бо вони цього не люблять, коли ставлять питання, а ми їх не відповідаємо.

Ту всю розмову я би поділив на декілька позицій. Перша позиція, яку вони робили, – це розширення можливостей для торгівлі і підтримка, і просування експорту і спільних ринків через законодавчу базу. Друге: вони поставили питання поліпшення бізнес-клімату. І тут же пані Галина говорила: корупція, законодавче поле контролю, громадськість.

Третій блок, який вони дали, – це креативна індустрія, захищеність інтелектуальної власності, авторське право, включаючи питання судового інтелектуального захисту права, де НОІВ як Національний офіс інтелектуальної власності має бути базовим у тому аспекті.

Потім вони підняли питання дуже важливе, що державні послуги онлайн в цифрі мають бути не тільки мрією, а справедливістю. То ми говоримо про цифрову індустрію і цифрову економіку.

І останнє, що вони говорили, що розвиток промисловості, зокрема модернізації, сьогодні в Україні є важливим. Ми повинні внести акцент оборонної галузі і оборонно-промислового комплексу як такого в період війни. От я рахую те, що я почув, я би представив це так. З нами будуть рахуватися тоді, коли ми будемо сильними; з нами будуть рахуватися тоді, коли ми будемо відстоювати свою думку і її робити відповідно.

Тобто от таке бачення, яке я хотів сказати. Дякую.

_____. *(Не чути)*

НАТАЛУХА Д. По інтелектуальній власності.

ШЕВЧЕНКО. А воно ж... тут не дуже корелюється з нашою Конституцією відповідно... *(Не чути)* Ні, ВАКС – те саме.

НАТАЛУХА Д. Дякую.

БУЙМІСТР Л. Ні, він створений конституційно. Давайте не вдаватися зараз у цю дискусію, але створений він конституційно.

НАТАЛУХА Д. Колеги, дякую, дякую дуже за підсумки і підсумки і...

(Загальна дискусія)

Колеги, будь ласка, давайте конституційну дискусію перенесемо на потім.

МОВЧАН О. Давайте закриємо Комітет, тут нас ще знімає оператор.

НАТАЛУХА Д. Колеги, дивіться, я хотів подякувати всім за участь. Справді щиро дякую, що знайшли можливість. Я знаю, що в нас Ганна Василівна взагалі приїхала одним днем. Дуже дякую, я це дуже ціную насправді. Висновки я персонально зробив з точки зору підготовки. Це ще раз був такий перший прецедент наскоком. Але я думаю, що до березня ми значно краще до цього підготуємось. Але секретаріату дуже дякую за велику роботу, яку ви провели по цьому. Я думаю, що, Людмила Анатоліївна, якщо у вас буде час та натхнення надати відповіді, ви їх, будь ласка, надішліть.

БУЙМІСТЕР Л.Надішлю.

НАТАЛУХА Д. У кого ще є бажання, колеги, надати письмові зауваження, які ми мали би передати нашим європейським колегам, так само надішліть. Секретаріат ми попросимо це скопіювати і ми їм від імені Комітету просто надішлемо в якості наших таких заключних тез. У мене на цьому все.

Дуже всім дякую і радий був бачити. Дякую дуже.